

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทยรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านกายภาพเศรษฐกิจและสังคมเมืองประกอบกับวัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเจริญเติบโตมีความเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจและอารมณ์ ทำให้วัยรุ่นประสบปัญหามากมาย เช่น ปัญหาเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาโรคเอดส์ ปัญหาความรุนแรง เป็นต้น ทั้งนี้ปัญหาที่สำคัญของวัยรุ่นในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ปัญหาที่เกิดจากการขาดความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพร่างกายและปัญหาความรุนแรง ซึ่งมีสาเหตุสำคัญจากปัญหาครอบครัว สภาพแวดล้อมใกล้ตัวที่ชักจูงไปในทางไม่ดี และการใช้ความรุนแรงในสังคมซึ่งพฤติกรรมของวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงตามพัฒนาการโดยปกติแล้ววัยรุ่นจะแบ่งเป็น 3 ช่วงวัย คือ วัยแรกรุ่น (10 - 13 ปี) วัยรุ่นตอนกลาง (14 - 16 ปี) และวัยรุ่นตอนปลาย (17 - 19 ปี) ซึ่งแต่ละช่วงจะมีลักษณะที่โดดเด่นเป็นพิเศษ ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านความรู้สึกนึกคิด และด้านความสัมพันธ์กับบิดามารดาซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละช่วง ดังนี้คือ วัยแรกรุ่น (10 - 13 ปี) เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทุกระบบ โดยจะมีความคิดหมกมุ่นกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายซึ่งจะส่งผลกระทบต่อจิตใจ ทำให้อารมณ์หงุดหงิดและแปรปรวนง่ายวัยรุ่นตอนกลาง (14 - 16 ปี) เป็นช่วงที่วัยรุ่นจะยอมรับสภาพร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นหนุ่มเป็นสาวได้แล้วมีความคิดที่ลึกซึ้ง (abstract) จึงหันมาใฝ่หาอุดมการณ์และหาเอกลักษณ์ของตนเองเพื่อความเป็นตัวของตัวเองและพยายามเอาชนะความรู้สึกแบบเด็กๆ ที่ผูกพันและอยากจะทำพ่อกับแม่และวัยรุ่นตอนปลาย (17 - 19 ปี) เป็นเวลาของการฝึกฝนอาชีพตัดสินใจที่จะเลือกอาชีพที่เหมาะสมและเป็นช่วงเวลาที่ จะมีความผูกพันแน่นแฟ้น (intimacy) กับเพื่อนต่างเพศสภาพทางร่างกายเปลี่ยนแปลงเติบโตโดยสมบูรณ์เต็มที่และบรรลุนิติภาวะในเชิงกฎหมายการเปลี่ยนแปลง

ในวัยรุ่นมี 3 ทางใหญ่ๆ คือการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ สังคม และการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ

โดยทั่วไปแล้วเด็กผู้ชายและผู้หญิงเติบโตเข้าสู่วัยรุ่นเร็วช้าต่างกันโดยที่เด็กผู้หญิงจะเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายก่อนเด็กผู้ชายประมาณ 2 ปีซึ่งจะทำให้ในชั้นประถมตอนปลายหรือชั้นมัธยมต้นจะพบว่าวัยรุ่นหญิงจะมีร่างกายสูงใหญ่เป็นสาวน้อยแรกเริ่ม ในขณะที่พวกเด็กผู้ชายยังคงเป็นเด็กชายตัวเล็กๆ ทำให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความสับสนและวิตกกังวลได้เด็กผู้หญิงอาจกังวลว่าตนเองไม่หยุดสูงเสียที ในขณะที่เด็กผู้ชายก็เกิดความกังวลว่าทำไมตัวเองจึงไม่สูงใหญ่ (สุริยเดว ทรีปาตี, 2555) ซึ่งผลจากสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมทางสังคมไทยที่เปลี่ยนไปส่งผลให้วัยรุ่นไทยซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในช่วงวัยเรียน อยากรู้ อยากลอง ชอบทำท่าย ทำให้วัยรุ่นมีค่านิยมและมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในหลายลักษณะ เป็นต้นว่า ค่านิยมในเรื่องการแต่งกายตามสมัยนิยม (Fashion) ที่มากเกินไปของวัยรุ่น โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหายาเสพติด ปัญหาการหนีเรียน ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ทำให้เด็กมีปัญหาในเรื่องการเรียน ฯลฯ เป็นต้น ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (Undesirable) หมายถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กวัยรุ่นพฤติกรรมนั้นเป็นสิ่งที่จำทำให้เด็กปรับตัวต่อชีวิต ภายนอกได้ยากและการมีพฤติกรรมเช่นนั้น ทำให้เด็กขาดความสุขในขณะนั้นหรือในเวลาต่อมาและพฤติกรรมนั้นเป็นที่หนักใจหรือขัดต่อบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมหรือสังคม (รุ่งทิพย์ พรหมณะ, 2546 หน้า 13)

โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ ตั้งอยู่ที่หมู่ 21 บ้านทานตะวัน ตำบลสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 นักเรียนที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ ส่วนใหญ่มาจากชุมชนบริเวณเขตพื้นที่บริการของทางโรงเรียน ประกอบไปด้วย บ้านเปือย บ้านทานตะวัน บ้านน้อยหนองบัว และบ้านสร้างแก้ว จากการที่ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอน พบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ซึ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จึงได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอข้อมูลจากฝ่ายกิจการนักเรียน เกี่ยวกับข้อมูลและปัญหาของนักเรียน และจากการสอบถามผู้ปกครองโดยการเยี่ยมบ้าน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มาจากสภาพครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างหรือพ่อแม่ผู้ปกครองไปทำงานต่างจังหวัด ตัวนักเรียนเองโดยส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย

ซึ่งเป็นผู้สูงอายุหรืออยู่กับญาติ ซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างถึงแม้จะมีความรักความห่วงใยในตัวบุตรหลาน แต่ความจำเป็นในการประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาที่จะดูแลและเอาใจใส่เท่าที่ควร ผลที่ตามมาคือ บุตรหลานที่เป็นนักเรียนและเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงที่อยู่ในวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิดจากบิดามารดา ผู้ปกครอง เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย และอารมณ์ที่ถือว่ามี การเปลี่ยนแปลงสูง ส่งผลให้ตัวนักเรียนมีการประพฤติปฏิบัติตนไม่เหมาะสม ซึ่ง การห่างไกลหรือไม่ได้อยู่กับบิดามารดาของตนเอง ทำให้ เมื่อเกิดปัญหาที่ไม่สามารถขอคำปรึกษาจากบิดามารดาของตนได้ ทำให้ต้องไปปรึกษาเพื่อนๆ ของตนเอง ซึ่งอาจได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องหรืออาจได้รับการชักชวนหรือชักจูงไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ปัญหาด้านพฤติกรรมของนักเรียนที่พบบ่อยคือ การแต่งกายไม่ถูกระเบียบ ขาดความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายไม่ตรงต่อเวลา หนีเรียน (แผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์, 2552 หน้า 13)

เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีหน้าที่พัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่มีควมดีพร้อมทั้งด้านความรู้ความประพฤติต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่จะทำให้นักเรียนเป็นเยาวชนที่ดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งได้แก่ ปัญหาการไม่ส่งงาน และปัญหาการหนีเรียนจึงเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญ เพื่อที่จะหาทางร่วมมือในการป้องกันและการแก้ไข ปัญหาอย่างจริงจังและเร่งด่วน โดยโรงเรียนจะต้องมีกฎระเบียบ และข้อบังคับ เพื่อเป็นแนวทางที่จะให้นักเรียนปฏิบัติ ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนครูในการดูแลและป้องกันนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นี้ เพราะครูจะเป็นผู้ที่รู้จักเด็กที่อยู่ในความดูแลของตน สามารถที่จะบอกได้ว่า ปัญหาการขาดความรับผิดชอบไม่ส่งงาน และปัญหาการหนีเรียนนี้มาจากสาเหตุใด รวมถึงสามารถที่จะหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ดีกว่าผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนและส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์น้อยลง

รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ พบว่านักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จะส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพการศึกษา และต่อตัวนักเรียนเองถ้าไม่ได้รับการแก้ไขปัญหา ซึ่งทางโรงเรียนบ้านเปือยจึงได้มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามรูปแบบที่มีอยู่ประกอบด้วยระเบียบ

กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษาพุทธศักราช 2548 (รายงานการประเมินตนเองโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์, 2555 หน้า 18)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนและรับผิดชอบเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสนใจที่จะทำงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้นอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงในการลดจำนวนนักเรียนที่ขาดความรับผิดชอบและการหนีเรียนแล้วก็ยังใช้เป็นแนวทางที่จะให้สถานศึกษาอื่นไปปรับใช้และพัฒนาต่อไป

ปัญหาการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นอย่างไร
3. ผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2. เพื่อหาแนวทางการแก้ไขพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

3. เพื่อติดตามผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และโรงเรียนอื่น ๆ ดังนี้

1. ได้ทราบปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางแก่ ครูผู้สอนและครูผู้สนใจการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนสามารถนำหลักการและวิธีการต่างไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อช่วยให้เกิดแรงจูงใจแก่นักเรียน ให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น รวมถึงเข้าเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียนอย่างกลมกลืนกับสังคมของกลุ่มเพื่อน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย** ครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนครูนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวนเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participant) จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย คือครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา	จำนวน 1 คน
1.1.2 ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 2 คน
1.1.3 ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาซึ่งไม่ใช่ผู้วิจัย	
1.1.3.1 ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1	จำนวน 1 คน
1.1.3.2 ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2	จำนวน 1 คน
1.1.3.3 ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1	จำนวน 1 คน
1.1.3.4 ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2	จำนวน 1 คน
1.1.3.5 ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1	จำนวน 1 คน
1.1.3.6 ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2	จำนวน 2 คน
1.1.3.7 ครูผู้ร่วมกิจกรรมพ่อครูแม่ครู	จำนวน 2 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) จำนวน 31 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการพัฒนา	รวม 30 คน
1.2.2 ผู้นิเทศ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 2

1.3 กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 2 ที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ อันได้แก่ พฤติกรรมไม่ส่งงานพฤติกรรมหนีเรียน การแต่งกายผิดระเบียบและการไม่แสดงความเคารพจำนวน 30 คน

1.3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1	จำนวน 4 คน
1.3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2	จำนวน 1 คน
1.3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1	จำนวน 6 คน
1.3.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2	จำนวน 9 คน
1.3.5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1	จำนวน 3 คน
1.3.6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1	จำนวน 7 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

เพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา

เขต 2 โดยมีขอบเขตดังนี้

2.1 พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ประกอบด้วย

- 1) พฤติกรรมไม่ส่งงาน
- 2) พฤติกรรมหนีเรียน
- 3) การแต่งกายผิดระเบียบ
- 4) พฤติกรรมการไม่แสดงความเคารพ

ซึ่งได้ข้อมูลจากฝ่ายปกครองและครูที่ทำการจัดการเรียนการสอนระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย

2.2.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนมากขึ้น ประกอบด้วย

- 2.2.1.1 กิจกรรมการพบพ่อครูแม่ครู
- 2.2.1.2 กิจกรรมการอบรมคุณธรรม จริยธรรม
- 2.2.1.3 กิจกรรมการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง
- 2.2.1.4 ดนตรีพาเพลิน
- 2.2.1.5 กิจกรรมกีฬานอกเวลา
- 2.2.1.6 กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน

2.2.2 การนิเทศภายใน

3. ขอบเขตด้านระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ซึ่งได้นำหลักการและขั้นตอนตามแนวคิดของเคมมิส และแม็คแท็คการ์ท (Kemmis & Mc Taggart, 1988, p. 11 อ้างถึงใน องอาจนัยพัฒน์, 2551, หน้า 301-303) ได้จำแนกและให้รายละเอียดเกี่ยวกับการทำกิจกรรมโดยอาศัยความร่วมมือมือของบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลาเขต 2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (Planning) เป็นการศึกษาสำรวจปัญหา
พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน และร่วมวางแผนแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึง

ประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

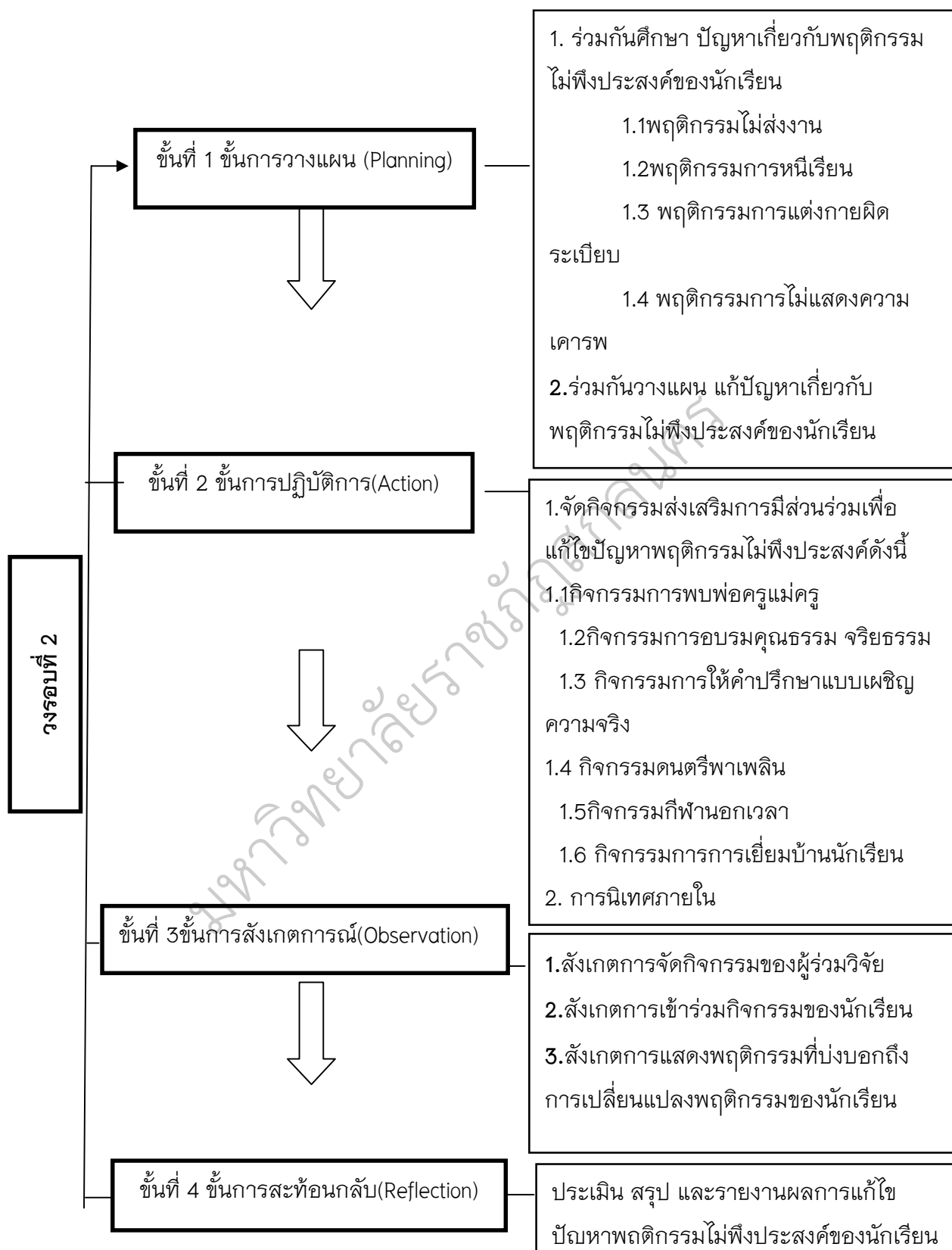
ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติการ (Action) เป็นการดำเนินงานแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้แก่ ปัญหาการไม่ส่งงานปัญหาการหนีเรียน ปัญหาการแต่งกายผิดระเบียบและปัญหาการไม่แสดงความเคารพโดยใช้แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้มีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้แนวทางในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์จากการทำกิจกรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตทั้งขณะปฏิบัติ และภายหลังการปฏิบัติตามแผน มาร่วมกันวิเคราะห์ประชุมปรึกษาหารือวิพากษ์วิจารณ์ร่วมกันตามกรอบการศึกษา และสรุปรายงานผลการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามแนวคิดของเคมิส และ แมคแท็คการ์ด (Kemmis and Mc Taggart, 1998, หน้า 11 – 15, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 301-303) โดยกำหนดกรอบการพัฒนา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นียมคัพทเจพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นียมคัพทเจพาะไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หมายถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นไม่ถูกกาลเทศะหรือไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อยู่ในบริเวณโรงเรียนและในห้องเรียนแบ่งเป็น

1.1 พฤติกรรมการไม่ส่งงาน หมายถึง การที่นักเรียนเข้าเรียนแล้วได้รับมอบหมายให้ทำงานหรือทำการบ้านส่งครูแต่นักเรียนไม่ส่งงานหรือส่งงานแต่เลยเวลาที่ครูกำหนดนัด

1.2 พฤติกรรมการหนีเรียน หมายถึง การที่นักเรียนไม่เข้าชั้นเรียนตามตารางเรียน ซึ่งอาจหลีกเลี่ยงไม่เข้าเรียน ตามตัวบ่งชี้ดังนี้

1.2.1 นักเรียนไม่เข้าเรียนในช่วงโมงแรกของการเรียนจนถึงช่วงโมงสุดท้ายของการเรียนในวันนั้น

1.2.2 นักเรียนไม่เข้าเรียนเป็นบางรายวิชา

1.2.3 นักเรียนไม่เข้าเรียนตรงตามเวลาที่กำหนด

1.2.4 นักเรียนไม่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.3 พฤติกรรมการแต่งกายผิดระเบียบ หมายถึงการที่นักเรียนแต่งกายมาโรงเรียนในเครื่องแบบที่ไม่เหมาะสม ซึ่งไม่เป็นไปตามกฎของกระทรวงศึกษาธิการและตามระเบียบของโรงเรียนที่ได้กำหนดขึ้น

1.4 พฤติกรรมการไม่แสดงความเคารพ หมายถึง การที่นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงออกทางด้านร่างกาย อารมณ์ที่ไม่เหมาะสม ไม่ถูกกาลเทศะ

2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ หมายถึง กิจกรรมหรือวิธีการที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจัดขึ้นเพื่อลดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งได้แก่พฤติกรรมการไม่ส่งงานการหนีเรียน การแต่งกายผิดระเบียบ และการไม่แสดงความเคารพของของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมการพบพ่อครูแม่ครู หมายถึง กิจกรรมหรือวิธีการที่ครูที่ปรึกษาจะต้องพบกับนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อคอยติดตาม ดูแล และหาแนวทางในการปฏิบัติตัวและการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่ถูกต้องแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ดีขึ้น กิจกรรมดังกล่าวนี้จะช่วยให้

สามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเรื่องการหนีเรียนของนักเรียนได้

2.2 กิจกรรมการอบรมคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อการปรับพฤติกรรมนักเรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีการบรรยายให้ข้อคิดในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติ ได้ดูแลซึ่งกันและกัน รู้จักการเสียสละรู้จักความสามัคคี รู้จักการให้เกียรติคนอื่น รวมถึงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณและความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้จะช่วยให้สามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเรื่องของความรับผิดชอบและการไม่ส่งงาน การแต่งกายผิดระเบียบและการไม่แสดงความเคารพได้

2.3 กิจกรรมการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ โดยพิจารณาสิ่งต่างๆตามความเป็นจริง และตระหนักถึงความจริงว่าตนเองมีหน้าที่หาวิธีการสนองความต้องการของตนเองโดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น และช่วยให้นักเรียนรู้จักสิ่งที่ถูกที่ผิดโดยครูผู้รับผิดชอบเป็นผู้ให้คำปรึกษานักเรียนกลุ่มเป้าหมายกิจกรรมดังกล่าวนี้จะช่วยให้สามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเรื่องการหนีเรียนและการไม่ส่งงานของนักเรียนได้

2.4 กิจกรรมดนตรีพาเพลิน คือ กิจกรรมที่ผู้วิจัย ซึ่งเป็นครูผู้สอนจัดขึ้นมาเพื่อที่จะสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันกับนักเรียนและสร้างความสามัคคีกันของนักเรียนเองโดยใช้ดนตรีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ และเพื่อให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากที่สุด โดยมีการวางแผนไว้ในในการทำกิจกรรมร่วมกันกิจกรรมดังกล่าวนี้จะช่วยให้สามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเรื่องการหนีเรียนของนักเรียนได้

2.5 กิจกรรมกีฬานอกเวลา คือ กิจกรรมที่ผู้วิจัย ซึ่งเป็นครูผู้สอนจัดขึ้นมาเพื่อที่จะสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันกับนักเรียนโดยใช้กีฬาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ และเพื่อให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากที่สุด โดยมีการวางแผนไว้ในในการทำกิจกรรมร่วมกัน กิจกรรมดังกล่าวนี้จะช่วยให้สามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเรื่องการหนีเรียนและการไม่ส่งงานของนักเรียนได้

2.6 กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน หมายถึง การที่ครูประจำชั้นออกไปพบปะกับนักเรียนที่บ้านเพื่อเยี่ยมบ้าน พูดคุย และสนทนากับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อแนวทางช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องการเรียนและเรื่องอื่นๆ โดยอาศัยความร่วมมือจาก

ผู้ปกครองด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสมเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ของนักเรียนเพื่อช่วยลดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนกิจกรรมดังกล่าวนี้จะช่วยให้สามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเรื่องการหนีเรียน การไม่ส่งงาน การแต่งกายผิดระเบียบและการไม่แสดงความเคารพของนักเรียนได้

3. การนิเทศภายใน หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีการปฏิบัติงานร่วมกับครูในโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนรวมถึงแนวทางและวิธีการในการแก้ไขปัญหานักเรียน

4. ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการและหน้าที่ปฏิบัติการสอนนักเรียนในโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

5. ครูประจำชั้น หมายถึง ครูที่ปฏิบัติงานและรับผิดชอบนักเรียนในชั้นเรียนที่ได้รับมอบหมาย โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

7. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ให้การดูแลอุปการะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

8. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การวิจัยที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่าย ได้แก่ คณะครูทุกคนในโรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์และผู้ปกครองนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งแบ่งออกเป็น การไม่ส่งงานการหนีเรียน การแต่งกายผิดระเบียบและการไม่แสดงความเคารพ โดยใช้หลักวิจัยเชิงปฏิบัติประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

8.1 ขั้นการวางแผน (Planning) หมายถึง ขั้นการศึกษาสำรวจปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเปือย

ทานตะวันพิทยาสรรพ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
และร่วมวางแผนแก้ปัญหา

8.2 ขั้นการปฏิบัติการ (Action) หมายถึง ขั้นการดำเนินงานแก้ไขปัญหา
พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเปือย
ทานตะวันพิทยาสรรพ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
โดยใช้แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น

8.3 การสังเกตการณ์ (Observation) หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล
การใช้แนวทางในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

8.4 ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลจาก
การสังเกตทั้งขณะปฏิบัติ และภายหลังการปฏิบัติตามแผน มาร่วมกันวิเคราะห์ประชุม
ปรึกษาหารือวิพากษ์วิจารณ์ร่วมกันตามกรอบการศึกษา และสรุปรายงานผลการ
ดำเนินการแก้ไขปัญหามาตรฐานพฤติกรรมไม่พึงประสงค์นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สกลนคร เขต 2